

## Od redakcji

Kiedy w latach 1991-1992 w polskiej telewizji emitowano pierwsze dwa sezony mitycznego *Miasteczka Twin Peaks* (1990) Davida Lyncha, kolejne odcinki pokazywano w piątki o godz. 20.00. Dla fanów był to czas święty i byli tacy, którzy rzeczywiście go celebrowali. Jedna z moich przyjaciółek za każdym razem zasiadała przed ekranem w pełnym makijażu, żeby w godny sposób witać się z Dale'em Cooperem. Latem, na wyjeździe pod namiot, ta sama przyjaciółka namówiła resztę koleżanek, żeby w piątkowy wieczór przejść przez las do wioski i spróbować znaleźć gościnny dom, w którym będą mogły obejrzeć *Miasteczko...* Zapukały do przypadkowych drzwi – szczęśliwie się udało.

To był czas prestreamingowy i przedinternetowy. Wiele się pisze o jego specyfice – przede wszystkim o wymuszonym oczekiwaniu na kolejne części serialu (tak odmiennym od dzisiejszego binge-watchingu) i podporządkowaniu widowni ramówce. Tak manipulowano naszym, widzowskim apetytem. W przytoczonej historii wybrzmiewa jednak coś jeszcze – rodzaj poświęcenia w imię rytuału. W tym sensie obie ery, tamtą i współczesną, łączy ten sam element relacji z ukochanym serialem: oddanie.

W tomie, który otwierają te słowa, mniej będzie o emocjach, więcej o liczbach i mechanizmach; mniej o tym, co na ekranie, więcej o zapleczu produkcyjnym i dystrybucyjnym. Jednak całej tej inżynierii nie byłoby, gdyby nie gotowość widowni do poświęcenia czasu, energii i emocji związanych z oglądaniem. Działa tu też sprzężenie zwrotne – ktoś te emocje programuje, by na tym zarobić. Taki pragmatyczny ton chcieliśmy przyjąć w niniejszym tomie.

Jego pierwsza część obejmuje teksty, których autorzy i autorki patrzą na fenomen streamingu globalnie – jako na jeszcze jeden etap rozwoju praktyk technokulturowych (po tradycyjnej telewizji), narzędzie egzekwowania władzy kapitalizmu inwigilacji czy pole walk imperialistów streamingu i zbuntowanych przeciw nim piratów. Całościowy – jednocześnie historyczny i skupiony na współczesnych działaniach – portret hegemonu, Netfliksa, wpasowuje się w tę perspektywę.

Część druga gromadzi *case studies* serwujące wiedzę o lokalnych praktykach streamingu – czy będą to kwestie uwikłań dystrybucyjnych w kontekście relacji Ameryki Południowej i Europy, czy ewolucja rynku *Video on Demand* w Niemczech, czy też fenomen seriali *true crime* o seryjnych mordercach. To rozpoznania zjawisk, które nie tylko odzwierciedlają szersze tendencje, ale też pozwalają ekstrapolować wykorzystane w nich metody na inne obszary.

Streaming, *nomen omen*, jest pojęciem płynnym. Dyskursywne chwytywanie jego specyfiki siłą rzeczy ma charakter historyczny. Dlatego też zawarte w tym tomie artykuły mogą się za chwilę zdezaktualizować, choć oczywiście nie tracą swoich walorów jako próby analizy tego, co tu i teraz. Taka już natura strumieniowania wiedzy, któremu również my, badaczki i badacze, podlegamy.

Karolina Kosińska